

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 262/2014-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. mája 2014 predbežne prerokoval sťažnosť Š. N., zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Sanákom, Advokátska kancelária, Námestie SNP 2, Trnava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23 Co/230/2012 z 20. januára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. N. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. apríla 2014 doručená sťažnosť Š. N. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom

Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Co/230/2012 z 20. januára 2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Z obsahu podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom podaným 16. apríla 2007 na Okresnom súde Trnava (ďalej len „okresný súd“) domáhal zaplatenia peňažnej sumy 316 215 Sk z titulu bolestného a peňažnej sumy 536 500 Sk z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia na tom skutkovom základe, že 24. septembra 2003 utrpel ako zamestnanec obchodnej spoločnosti R. s. r. o. pracovný úraz. Od tejto skutočnosti a v dôsledku poškodenia zdravia s trvalými následkami sťažovateľ odvíjal aj svoje už uvedené nároky, ktorých priznanie si uplatnil prostredníctvom súdu. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 16 C/46/2007 z 3. apríla 2012 sťažovateľom podanú žalobu zamietol. Krajský súd na odvolanie sťažovateľa svojím rozsudkom sp. zn. 23 Co/230/2012 z 20. januára 2014 rozhodol o potvrdení prvostupňového rozhodnutia vo veci samej a jeho zrušení a vrátení veci na ďalšie konanie v časti týkajúcej sa náhrady trov konania.

3. Sťažovateľ v podanej sťažnosti koncentruje svoju argumentáciu výlučne do sféry skutkových záverov súdov a ich zistení, ponúka vlastné právne závery a hodnotenie vykonaných dôkazov a krajskému súdu ako odvolaciemu súdu vytýka predovšetkým to, že *„... si plne neuvedomil zvýšenú pracovnoprávnu ochranu (zákonnú ochranu), ktorá vyplýva z čl. 8 Základných zásad pracovnoprávnych vzťahov a aj preto nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie najmä znalecké dokazovanie - znalecký posudok znalca M. Z., č. 61/2009 z 10. 05. 2009, jeho odporúčania na mimoriadne zvýšenie náhrady škody titulom mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia - tento dôkaz mali sudy hodnotiť v zmysle čl. 8 Základných zásad pracovnoprávnych vzťahov v môj prospech.*

... prakticky vôbec nehodnotí znalecký posudok Mgr. J. M. z 25. 06. 2010, č. 7 /2010, ktorá potvrdila psychické následky úrazu a poukázala na obrovskú zmenu v kvalite každodenného života vrátane rodinného života.

... taktiež nehodnotí lekársku správu MUDr. M. S., ktorý poukázal na to, že zhoršenie zdravotného stavu, ochorenie na vysoký krvný tlak u mňa, ako navrhovateľa, má jednoznačnú príčinnú súvislosť, ako následok pracovného úrazu, na čom má podiel psychotrauma, ako následok závažnosti pracovného úrazu.

... taktiež bližšie nehodnotí ani významnú kvalitatívnu zmenu každodenného života v mojom prípade, ktorá nastala v mojom prípade tak, ako to vyplynulo z vykonaného dokazovania pred súdom prvého stupňa.“

V závere svojej argumentácie teda sťažovateľ uzatvára, že „... s prihliadnutím na vytknuté chyby v rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 24. 01. 2014, č. k. 23 Co/230/2012-435 (teda nie len nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozsudku, ale najmä jasný nesúlad medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, ako aj vnútorná protirečivosť jednotlivých častí odôvodnenia z dôvodov vyššie uvedených), je možné konštatovať, že došlo k porušeniu môjho práva na spravodlivé súdne konanie, zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

4. Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal ústavný súd aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod č. k. 23 Co/230/2012-435 porušil základné právo Š. N. na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., ktorým je Slovenská republika viazaná.

2. Zrušuje sa rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 20. 01. 2014, č. k. 23 Co/230/2012-435 a vec sa vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Trnave je povinný Š. N. uhradiť trovy konania v sume 340,90 €...“

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti

o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

7. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je ani zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

8. Sťažovateľ v podanej sťažnosti veľmi podrobným spôsobom popisuje skutkový stav svojej právnej veci, popisuje a hodnotí súdom vykonané dôkazy, ponúka vlastné zhodnotenie dôkaznej situácie a dožaduje sa priaznivejšieho právneho posúdenia svojej právnej veci, pričom zdôrazňuje „... najmä jasný nesúlad medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, ako aj... protirečivosť jednotlivých častí odôvodnenia...“, v dôsledku čoho konštatuje porušenie ním označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

10. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

11. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie vecí (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. februára 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prerokovanie vecí zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08). Ústavný súd napokon poznamenáva, že medzi právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností, a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne.

12. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

13. Krajský súd v rozsudku sp. zn. 23 Co/230/2012 z 20. januára 2014 uviedol:

„Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 O. s. p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O. s. p.), na nariadenom odvolacom pojednávaní (§ 214 ods. 1 O. s. p.) preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212

ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné a rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej je vecne správny.

Predmetom konania je mimoriadne zvýšenie náhrady škody titulom sťaženia spoločenského uplatnenia.

Vzhľadom k námietke absencie právomoci odvolací súd sa zaoberal existenciou právomoci v danej veci, ktorú súd prvého stupňa považoval danou, keďže vo veci o nároku navrhovateľa meritórne rozhodol, i keď sa ňou výslovne v rozsudku nezaoberal.

V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (§ 7 ods. 1 O. s. p.). Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje osobitný zákon (§ 7 ods. 3 O. s. p.). Ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu (§ 104 ods. 1 druhá veta pred bodkočiarkou O. s. p.).

Nároky zamestnanca vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania (pokiaľ boli medzi účastníkmi pracovnoprávneho vzťahu sporné) prejednávali a rozhodovali o nich súdy ako o spore, ktorý vyplýva z pracovného vzťahu (§ 7 ods. 1 O. s. p.). Išlo o nároky na náhradu za stratu na zárobku alebo stratu na dôchodku (počas práceneschopnosti a po skončení práceneschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity), za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, účelne vynaložené náklady spojené s liečením a vecnú škodu (§ 198 ods. 1 písm. a/ až d/ Zákonníka práce č. 311/2001 v znení účinnom do 1. januára 2004).

Zákon o sociálnom poistení však priniesol rozličné zmeny, ktoré vo svojej podstate zasiahli aj do právomoci súdu v týchto veciach. Z bodu 27 ustanovenia § 294 citovaného zákona je zrejmé, že (okrem iného) bolo zrušené ustanovenie § 198 ods. 1 písm., a/ až c/ Zákonníka práce (zák. č. 311/2001 Z. z. a tiež aj jeho ustanovenia § 199 až 213), takže jediným nárokom upraveným v Zákonníku práce z titulu pracovného úrazu alebo choroby z povolania zostala len vecná škoda a ostatné nároky sú upravené v Zákone o sociálnom poistení, pričom nároku za stratu na zárobku alebo stratu na dôchodku zodpovedajú nároky

na úrazový príplatok (§ 85 a nasl. Zákona o sociálnom poistení) resp. nárok na úrazovú rentu (§ 88 a nasl. Zákona o sociálnom poistení), nároku na náhradu nákladov na výživu pozostalých (§ 204 ods. 1 písm. c/ Zák. práce v znení účinnom do 1. 1. 2004) zase zodpovedná nárok na pozostalostnú úrazovú rentu (§ 92 a nasl. Zákona o sociálnom poistení) a podobne.

Od účinnosti novej právnej úpravy, t. j. od 1. januára 2004 o uvedených nárokoch (ako aj o ďalších úrazových dávkach uvedených vo štvrtej hlave Zákona o sociálnom poistení rozhoduje Sociálna poisťovňa; jej príslušnosť na prejednanie a rozhodovanie v týchto veciach jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 177 Zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého na konanie vo veciach sociálneho poistenia sú vecne príslušné organizačné zložky Sociálnej poisťovne. Ide o konanie vo veciach dávkových v zmysle ustanovenia § 172 ods. 3 písm. a) Zákona o sociálnom poistení.

Právomoc Sociálnej poisťovne však nie je daná vo veciach nárokov na zvýšenie bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle zákona č. 437/2004 Z. z., lebo z tejto osobitnej právnej úpravy vyplýva, že o týchto nárokoch rozhoduje súd (§ 5 ods. 5 citovaného zákona). V ostatných prípadoch práve naopak je daná právomoc Sociálnej poisťovne, preto nie je možné navrhovateľovi súdom priznať rozdiel v základných bodových ohodnoteniach bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia.

Predovšetkým je potrebné uviesť, že odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia samo vo svojej podstate v základnej výmere predstavuje náhradu za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného a pre uspokojovanie jeho životných i spoločenských potrieb. Priznanie základného odškodnenia samotného teda predpokladá, že dovtedajšie možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti sú v dôsledku úrazu objektívne obmedzené. Zvýšenie náhrady podľa ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. predpokladá existenciu ďalších skutočností umožňujúcich záver, že obmedzenia poškodeného nemožno vyjadriť len základným odškodnením. Postup podľa ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky potom prichádza do úvahy len v skutočne výnimočných prípadoch hodných osobitného zreteľa, kedy ani zvýšenie základného odškodnenia dostatočne nevyjadruje následky, ktoré sú do budúca v dôsledku poškodenia trvalé obmedzené alebo stratené.

Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa oba nároky posúdil správne, keď dospel k záveru, že nie sú danými. Správne dospel k záveru, že niet dôvodu osobitného zreteľa hodného na mimoriadne zvýšenie bolestného, nakoľko priebeh liečby a vytrpené bolesti navrhovateľa v dôsledku ním utrpeného pracovného úrazu 24. 9. 2003 nie sú závažnejšie, bolestivejšie, než u obdobných svojou intenzitou úrazov. Uvedený záver vyplýva aj zo znaleckého posudku znalca MUDr. M. Z. č. 61/2009 z 10. 5. 2009. Správnym je i záver súdu prvého stupňa, že niet dôvodov hodných osobitného zreteľa pre priznanie mimoriadneho zvýšenia spoločenského uplatnenia navrhovateľa, nakoľko porovnaním jeho životných činností pred pracovným úrazom a po ňom, možno dospieť k záveru, že životné aktivity navrhovateľa neboli výnimočné pred úrazom a ani v aktivitách ním vykonávaných pred pracovným úrazom a v súčasnosti nie je obmedzovaným, resp. úplne strateným. Príležitostné návštevy zábav, priateľov a chodenie so synom na futbal môže vykonávať aj po pracovnom úraze. I keď spomínaný znalec uviedol v znaleckom posudku, že súd nepochybí, ak mimoriadne zvýši náhradu škody titulom mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia, ide o odporúčenie nemajúce právnu relevanciu a navyše neobsahujúce dôvody tohto zvýšenia. Správne preto súd prvého stupňa naň neprihliadol. Odvolací súd doplnil dokazovanie v potrebnom rozsahu o navrhovateľom uvádzanú aktivitu športovú strelbu, o ktorej navrhovateľ uviedol, že sa jej venoval do roku 1989 v rámci bývalého Zväzarmu. Z uvedeného vyplýva záver, že na ukončenie tejto aktivity pracovný úraz z roku 2003 nemohol mať žiaden vplyv. Rovnako aj založenie živnosti, ktorému mal zabrániť pracovný úraz a jeho následky, vyhodnotil súd prvého stupňa správne, že ide o hypotetické tvrdenie, ktoré navrhovateľ žiadnym spôsobom nepreukázal.

Odvolací súd dospel k záveru o správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa a postupujúc podľa § 219 ods. 1 O. s. p. rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil z dôvodu vecnej správnosti a v závislých výrokoch o trovách konania štátu a o trovách konania účastníkov rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p...“

14. Vzhľadom na obsahovú spojitosť rozsudku krajského súdu sp. zn. 23 Co/230/2012 z 20. januára 2014 s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 16 C/46/2007 z 3. apríla 2012 považoval ústavný súd za potrebné uviesť aj podstatnú časť

prvostupňového rozhodnutia, z ktorého vyplýva, že „Predmetom konania je zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. V danom prípade k pracovnému úrazu došlo 24. 9. 2003, preto je potrebné nárok posudzovať podľa vyhl. č. 32/1965 Zb.

Podľa § 7 ods. 2 vyhl. č. 32/1965 Zb. celková výška odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia z jedného poškodenia na zdraví nesmie presiahnuť sumu 240.000 Sk, z toho odškodnenie za bolesť nesmie presiahnuť sumu 72.000 Sk. Podľa § 7 ods. 3 vyhl. v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd odškodnenie za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť, a to i nad sumu ustanovenú v ods. 1. Predpokladom primeraného zvýšenia sumy zodpovedajúcej základnému počtu bodov zisteného lekárom je existencia takých skutočností, ktoré umožňujú záver, že obmedzenie poškodeného nemožno vyjadriť len základným odškodnením za bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré už samo osebe predstavuje náhradu za preukázateľné nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného a pre uspokojovanie a plnenie jeho životných a spoločenských potrieb a úloh. Prichádza do úvahy len výnimočne a je potrebné prihliadať na to, či uplatnenie poškodeného v uvedených oblastiach bolo pred úrazom mimoriadne. Znamená to, že musí dôjsť k výraznému obmedzeniu, strate možnosti spoločenského, pracovného, kultúrneho, športového uplatnenia v porovnaní s obdobím pred vznikom škody a následky sú také, že je poškodený takmer úplne vyradený z bežného života.

V danom prípade podľa lekárskeho ohodnotenia zo dňa 12. 5. 2006 bolesť bola ohodnotená na 375 bodov, bolo navrhnuté jej zvýšenie o 50 %, teda Sociálna poisťovňa vyplatila žalobcovi náhradu vo výške 562,50 bodov - 33.750 Sk. Znalec v tomto konaní po úprave posudku vyčíslil bolestné sumou 36.966 Sk, teda rozdiel je nepatrný. Maximálna výška náhrady je stanovená sumou 72.000 Sk. Pri odškodňovaní bolesti došlo k zvýšeniu s prihliadnutím na poškodenie zdravia, priebeh liečenia a bolesti žalobcu. Bolesť, ktorou žalobca argumentuje, je obsiahnutá ako základný dôvod v samotnom odškodnení, k navýšeniu môže dôjsť len v prípadoch hodných osobitného zreteľa. Výška bolestného je stanovená právnym predpisom, žalobca sa domáha navýšenie o 937 %. Pri úvahe o možnom zvýšení bolestného je potrebné skúmať, či priebeh liečby a následky úrazu boli obzvlášť bolestivými, či boli spojené s útrapami pri obdobných zraneniach a z toho vyvodit', či sa jedná o prípad hodný osobitného zreteľa. Sťaženie spoločenského uplatnenia bolo stanovené posudkom zo dňa 12. 5. 2006 225 bodmi, bolo navrhnuté jej navýšenie

na dvojnásobok, žalobca sa domáha 40-násobku. Sociálna poisťovňa poskytla plnenie za 225 bodov v sume 13500 Sk, znalec v tomto konaní ho vyčíslil sumou 16.800 Sk. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia je finančná kompenzácia zmenenej kvality života následkom úrazu, v dôsledku ktorého je poškodený obmedzený, resp. vylúčený z uspokojovania rôznych jeho potrieb oproti stavu pred úrazom. Rozumie sa tým účasť na osobnom, rodinnom, spoločenskom, politickom, kultúrnom, športovom a profesionálnom živote.

Žalobca po ukončení práceneschopnosti riadne pracoval a pracuje ako strojný zámočník. Z toho je zrejmé, že na jeho strane nie sú dané obmedzenia do takej miery, ako to uvádza. Pôvodné ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia žalobca nenamietal a podľa toho aj Sociálna poisťovňa poskytla plnenie, v časti bolestného navýšené o 50 %. Súd takto poskytnuté plnenie považoval za dostačujúce, nakoľko i podľa znaleckého posudku MUDr. Z. sa jedná o takmer totožné ohodnotenie s minimálnymi rozdielmi oproti požadovanej čiastke. Doporučenie znalca zväziť navýšenie o 100 % je na úvahe súdu, ktorý však dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na takéto zvýšenie.

Z hľadiska navrhovaného niekoľkonásobného zvýšenia odškodnenia žalobcu bolo potrebné prihliadnuť na rozdielnosť kvality jeho života pred úrazom a po ňom. Je nesporné, že k úrazu došlo, v dôsledku toho má žalobca trvalé následky. No ani táto skutočnosť mu nezabránila v tom, aby bol naďalej pracovne činný. Je zamestnaný, dokonca ako strojný zámočník, teda jeho obmedzenie nie je absolútne, nepoberá ani čiastočný invalidný dôchodok. I keď s určitými obmedzeniami, môže sa riadne pracovne uplatniť. Bolesť, ktorá s úrazom a zákrokmi vrátane operácii, s úrazom súvisí, bola odškodnená zákonným spôsobom. Skutočnosť, že žalobca mal v úmysle založiť si živnosť, je len teoretická. Mohol tak urobiť pred úrazom, čo sa nestalo a vzhľadom na jeho pracovné zaradenie je súd toho názoru, že žalobca z takej činnosti nie je úplne vyradený, navyiac keď znalec pripustil prípadné zlepšenie jeho stavu. Teda pracovné obmedzenie a zaradenie žalobcu i s prihliadnutím na to, že nedošlo k poklesu jeho príjmu, nie je dané žiadnym spôsobom.

Pokiaľ ide o ostatné oblasti života, je potrebné poukázať na skutočnosť, že žalobca viedol bežný život. Nevenoval sa aktívne mimoriadnym spôsobom či už športovej činnosti, spoločenskému a kultúrnemu životu, resp. iným činnostiam, ktorých vykonávanie by bolo po úraze výrazným spôsobom obmedzované. Jednalo sa len o príležitostné zábavy, v ktorých

nie je žalobca obmedzovaný, pretože utrpel úraz na ruke a nie ostatných častiach tela, aktívne sa nevenoval športu - chodil len so synom na futbal, úraz mu v tom ďalej nebráni, navštevoval sa s priateľmi a pokračovať v tom mu tiež fyzické následky úrazu nebránia. Nie sú to teda takisto dôvody hodné osobitného zreteľa pre navýšenie odškodnenia. Strata libida síce môže z psychologického hľadiska súvisieť s úrazom, ale len ako druhotný následok, nakoľko k poškodeniu v tomto smere u žalobcu nedošlo a ak bol narušený sexuálny život žalobcu tak, ako to udáva jeho manželka, je súd toho názoru, že tento nedostatok je možné odstrániť odbornou pomocou.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že neboli preukázané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na zvýšenie odškodného, nakoľko na strane žalobcu nedošlo k podstatným a výrazným zmenám v rámci jeho uplatnenia v pracovnom, spoločenskom a rodinnom živote. Z vykonaného dokazovania má súd za to, že následky úrazu sú výraznejšie na psychike žalobcu a v dôsledku toho jeho problémy v rodinnom, prípadne spoločenskom živote sú odvodené práve od jeho psychického stavu ako druhotné. Tu však treba poukázať na vyjadrenie znalkyne, ktorá uviedla, že odbornou pomocou psychoterapeuta dôjde k minimalizácii následkov a možnosti zaradenia sa do bežného života. Stav žalobcu je bežným stavom po bežných úrazoch. Žalobca s výnimkou pár návštev psychológa odbornú intenzívnu a dlhšie trvajúcu pomoc nevyhľadal. Za tohto stavu však súd má za to, že ani navýšenie odškodnenia neodstráni žalobcovi jeho psychické následky, k tomu je potrebná skutočná odborná pomoc, ktorá s prihliadnutím na osobnosť žalobcu dopomôže k jeho návratu do bežného života. Ani tu teda nemožno konštatovať, že by sa jednalo na strane žalobcu o taký prípad hodný osobitného zreteľa, ktorý by odôvodňoval jeho nárok.

S prihliadnutím na uvedené súd dospel k záveru, že návrh je nedôvodný a navrhovateľ nepreukázal žiadne dôvody, pre ktoré by mu bolo potrebné vyhovieť. Zo svedeckej výpovede p. Brezovského síce vyplynulo, že nemôže vykonávať stavebné a iné manuálne práce, ktoré predtým pre priateľov vykonával, nebola to však jeho hlavná činnosť, a teda toto čiastočné obmedzenie nie je také závažné a rozhodujúce, dá sa nahradiť inými dostupnými činnosťami, ktoré žalobca môže vykonávať. Zmeny v rodinnom živote, ktoré vyplývajú z výpovede svedkyne N., sú síce dôsledkom úrazu, ale ako bolo uvedené, sú odstrániteľné na minimum za odbornej pomoci, ale aj za pomoci rodinných príslušníkov. Nepostačuje len konštatovanie, že k takej zmene došlo, treba vyhľadať pomoc. Treba sa

prikloniť ku konštatovaniu znalkyne, že sa jedná o bežný pourazový stav. Súd nezistil ani dôvody na dvojnásobné zvýšenie zákonom stanoveného bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, nakoľko na strane žalovaného nedošlo k výraznejšiemu obmedzeniu bežného spôsobu života, bolesť bola odškodnená dostatočne 50 %-ným zvýšením bolestného. Tu treba konštatovať a stotožniť sa aj s vyjadrením znalca, že bolesť je individuálna, subjektívny pocit prežívania bolesti /ktorá sa pri každom zásahu do telesnej integrity objektívne prejavuje vždy napr. pri zmenách poveternostných podmienok/ nie je dôvodom na akékoľvek násobenie zákonom stanoveného limitu. Treba poukázať na skutočnosť, že bolestné bolo vyplatené 50 % zvýšením, pričom Sociálna poisťovňa plnila na základe riadneho bodového ohodnotenia, teda ani po vypracovaní posudku prípadný rozdiel navrhovateľovi neprináleží. Skutočnosť, že po rozhodnutí vo veci /doposiaľ neprávoplatnom/ začal navštevovať navrhovateľ terapeuta a zvýšil sa mu krvný tlak, na rozhodnutie vo veci nemá vplyv a zvýšenie tlaku nebolo preukázané ako príčinná súvislosť so zranením.

V nadväznosti na Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 31. 8. 2011 č. k. 41 Co 6/2011-304 /ktoré sa nezaoberalo predmetom sporu/ v pôvodnom konaní došlo k vade v nesprávnom označení odporcu ako právneho nástupcu pôvodného odporcu. Súd napriek tomu nepovažoval za hospodárne opakovať vykonané dokazovanie, nakoľko odporca mal zvoleného zástupcu, ktorý ani po právnom nástupníctve nebol zmenený, teda za odporcu vystupoval ten istý zástupca a k pochybeniu došlo len v časti označenia odporcu. To však nič nemení na skutkových zisteniach a vykonaných dôkazoch a z toho plynúcich záverov súdu. Ďalšie dôkazy po tomto rozhodnutí neboli navrhnuté ani predložené.

Za daného stavu súd návrh ako nedôvodný zamietol. “.

15. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení je napadnuté rozhodnutie

krajského súdu aj náležite odôvodnené. Všeobecné súdy vo svojich rozhodnutiach právne vyčerpávajúcím a ústavne súladným spôsobom zdôvodnili, prečo a na základe akých právnych úvah zamietli (následne v odvolacom konaní toto potvrdili, pozn.) sťažovateľom uplatnené žalobné nároky a predovšetkým prečo nezistili v právnej veci sťažovateľa okolnosti hodné osobitného zreteľa, potvrdenie ktorých je zákonom daným predpokladom priznania ním požadovanej výšky finančných kompenzácií. Inými slovami, podľa názoru ústavného súdu krajský súd, ale tiež okresný súd podrobne a jasne objasnili skutkový a právny základ svojho napadnutého rozhodnutia, z pohľadu ktorého boli v plnej miere realizované v konaní pred všeobecnými súdmi sťažovateľom označené práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie namieta.

16. V súvislosti so sťažovateľom deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutým rozhodnutím krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru ústavného súdu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania.

17. Ústavný súd uzatvára, že nie je možné považovať právne závery krajského súdu vyslovené v jeho rozsudku sp. zn. 23 Co/230/2012 z 20. januára 2014 (v spojení aj s dôvodmi predstretými okresným súdom v jeho rozsudku sp. zn. 16 C/46/2007 z 3. apríla 2012) za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené, v dôsledku čoho nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Na podporu svojich záverov ústavný súd v závere dodáva, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uviedol: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad“ (napr. *Georgidias c. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997). Európsky súd pre ľudské práva ale zároveň tiež pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho konania považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. rozsudok vo veci *Ruiz Torijo c. Španielsko* z 9. decembra 1994, *Annuaire*, č. 303-B). Aj podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05).

19. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie a priznanie náhrady trov konania) v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2014

